

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

16 iunie 2022 *

„Recursuri – Mediu – Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 – Clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor – Regulamentul (UE) nr. 944/2013 – Clasificarea substanței smoală, gudron de ulei, temperatură înaltă printre substanțele cu toxicitate acvatică acută din categoria 1 (H400) și cu toxicitate acvatică cronică din categoria 1 (H410) – Anulare – Acțiune în despăgubire”

În cauzele conexe C-65/21 P și C-73/21 P-C-75/21 P,

având ca obiect patru recursuri formulate în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introduse la 2 februarie 2021,

SGL Carbon SE, cu sediul în Wiesbaden (Germania) (C-65/21 P),

Química del Nalón SA, fostă Industrial Química del Nalón SA, cu sediul în Oviedo (Spania) (C-73/21 P),

Deza a.s., cu sediul în Valašské Meziříčí (Republica Cehă) (C-74/21 P),

Bilbaína de Alquitranes SA, cu sediul în Lutzana-Baracaldo (Spania) (C-75/21 P),

reprezentate de M. Grunchard, P. Sellar și K. Van Maldegem, avocats,

recurente,

celelalte părți din procedură fiind:

Comisia Europeană, reprezentată de A. Dawes, R. Lindenthal și K. Talabér-Ritz, în calitate de agenți,

pârâtă în primă instanță,

Regatul Spaniei, reprezentat de L. Aguilera Ruiz și M. J. Ruiz Sánchez, în calitate de agenți,

Agenția Europeană pentru Produse Chimice (ECHA), reprezentată de W. Broere, M. Heikkilä și S. Mahoney și în calitate de agenți,

interveniente în primă instanță,

* Limba de procedură: engleza.

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul C. Lycourgos, președinte de cameră, domnii S. Rodin, J.-C. Bonichot (raportor), doamnele L. S. Rossi și O. Spineanu-Matei, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 3 februarie 2022,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursurile formulate, SGL Carbon SE, Química del Nalón SA, fostă Industrial Química del Nalón SA, Deza a.s. și Bilbaína de Alquitrans SA solicită anularea Hotărârilor Tribunalului Uniunii Europene din 16 decembrie 2020, SGL Carbon/Comisia (T-639/18, nepublicată, denumită în continuare „prima hotărâre atacată”, EU:T:2020:628), Industrial Química del Nalón/Comisia (T-635/18, denumită în continuare „a doua hotărâre atacată”, EU:T:2020:624), Deza/Comisia (T-638/18, nepublicată, denumită în continuare „a treia hotărâre atacată”, EU:T:2020:627) și Bilbaína de Alquitrans/Comisia (T-645/18, nepublicată, denumită în continuare „a patra hotărâre atacată”, EU:T:2020:629) (denumite în continuare, împreună, „hotărârile atacate”), prin care s-au respins acțiunile având ca obiect obținerea reparării prejudiciului pe care acestea l-ar fi suferit ca urmare a adoptării Regulamentului (UE) nr. 944/2013 al Comisiei din 2 octombrie 2013 de modificare, în vederea adaptării la progresul tehnic și științific, a Regulamentului (CE) nr. 1272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor (JO 2013, L 261, p. 5, denumit în continuare „regulamentul în litigiu”), care a clasificat smoala, gudron de huilă, temperatură înaltă printre substanțele cu toxicitate acvatică acută de categoria 1 (H400) și cu toxicitate acvatică cronică de categoria 1 (H410).

Cadrul juridic

- 2 Considerentele (5)-(8) ale Regulamentului (CE) nr. 1272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, de modificare și de abrogare a Directivelor 67/548/CEE și 1999/45/CE, precum și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1907/2006 (JO 2008, L 353, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 286/2011 al Comisiei din 10 martie 2011 (JO 2011, L 83, p. 1) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1272/2008”) au următorul conținut:

„(5) În vederea facilitării comerțului mondial, protejându-se totodată sănătatea umană și mediul, la nivel internațional, în cadrul structurilor Organizației Națiunilor Unite (ONU), au fost formulate, în decursul unei perioade de 12 ani, criterii armonizate de clasificare și etichetare, ceea ce a condus la apariția Sistemului Global Armonizat de Clasificare și Etichetare a Chimicalelor (denumit în continuare «GHS»).

- (6) Prezentul regulament succedă numeroaselor declarații prin care Comunitatea și-a confirmat intenția de a contribui la armonizarea globală a criteriilor de clasificare și etichetare, nu numai la nivelul ONU, ci și prin includerea în legislația comunitară a criteriilor GHS convenite la nivel internațional.
- (7) Beneficiile pentru întreprinderi vor crește pe măsură ce tot mai multe țări din lume vor adopta în legislațiile naționale criteriile GHS. Comunitatea ar trebui să joace un rol primordial în cadrul acestui proces pentru a încuraja alte țări să procedeze în mod similar și cu scopul de a oferi industriei comunitare avantajul competitivității.
- (8) În consecință, este esențială armonizarea dispozițiilor și a criteriilor de clasificare și etichetare a substanțelor, a amestecurilor și a anumitor articole în cadrul Comunității, luând în considerare criteriile de clasificare și regulile privind etichetarea ale GHS, având totodată la bază experiența dobândită timp de 40 de ani prin punerea în aplicare a legislației comunitare privind chimicalele și menținând nivelul de protecție obținut prin intermediul sistemului de armonizare a clasificării și etichetării, prin clasele de pericol la nivel comunitar încă neincluse în GHS, precum și prin intermediul regulilor actuale de etichetare și ambalare.”

3 Articolul 1 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1272/2008 are următorul cuprins:

„Scopul prezentului regulament îl constituie garantarea unui înalt nivel de protecție a sănătății oamenilor și a mediului, precum și libera circulație a substanțelor [și a] amestecurilor [...] prin:

(a) armonizarea criteriilor de clasificare a substanțelor și amestecurilor și a regulilor privind etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor periculoase;

[...]”

4 Articolul 3 primul paragraf din acest regulament prevede:

„O substanță sau un amestec care respectă criteriile privind pericolele fizice, pentru sănătate sau pentru mediu, stabilite în părțile 2-5 din anexa I, este considerată periculoasă (periculos) și se clasifică în raport cu clasele de pericol corespunzătoare prevăzute în respectiva anexă.”

5 Articolul 37 din regulamentul menționat privește „[p]rocedura pentru armonizarea clasificării și etichetării substanțelor”. Acest articol prevede la alineatul (1):

„O autoritate competentă a unui stat membru poate să prezinte agenției o propunere de clasificare și etichetare armonizate a substanțelor și, dacă este cazul, de limite de concentrație specifice sau [factori de multiplicare (denumiți în continuare «factori M»)] sau o propunere de revizuire a acestora.”

6 Conform articolului 37 alineatul (4) din același regulament, Comitetul de evaluare a riscurilor din cadrul Agenției Europene pentru Produse Chimice (ECHA) (denumit în continuare „CER”), instituit prin articolul 76 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), de înființare a Agenției Europene pentru Produse Chimice, de modificare a Directivei 1999/45/CE și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 793/93 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 1488/94 al Comisiei, precum și a Directivei 76/769/CEE a Consiliului și a Directivelor 91/155/CEE, 93/67/CEE, 93/105/CE și 2000/21/CE ale Comisiei (JO 2006, L 396, p. 1, Ediție specială, 13/vol. 60, p. 3, rectificare în JO

2007, L 136, p. 3), adoptă un aviz cu privire la orice propunere „prezentată în baza alineatelor (1) sau (2), în termen de 18 luni de la primirea propunerii, acordând părților interesate posibilitatea de a-și face cunoscute comentariile”, și ECHA „transmite avizul în cauză și orice comentarii Comisiei”.

- 7 Procedura de adoptare a clasificărilor propuse este prevăzută la articolul 37 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1272/2008 după cum urmează:

„În cazul în care Comisia constată că armonizarea clasificării și etichetării substanței în cauză este corespunzătoare, Comisia înaintează fără întârziere un proiect de decizie privind includerea substanței respective, împreună cu elementele relevante de clasificare și etichetare în tabelul 3.1 din partea 3 din anexa VI și, dacă este cazul, limitele de concentrație specifice sau factorii M.

[...]”

- 8 Anexa I la acest regulament este intitulată „Cerințe privind clasificarea și etichetarea substanțelor și a amestecurilor periculoase”. Partea introductivă a acestei anexe precizează printre altele că aceasta stabilește criteriile de clasificare a substanțelor și a amestecurilor în clasele de pericol.

- 9 Punctul 4.1.1.1 din anexa I la regulamentul menționat are următorul cuprins:

„(a) «Toxicitate acvatică acută» înseamnă proprietatea intrinsecă a unei substanțe de a fi nocivă pentru un organism în urma unei expuneri pe termen scurt la acea substanță.

[...]

(g) «Toxicitatea acvatică cronică» înseamnă proprietatea intrinsecă a unei substanțe de a provoca efecte adverse asupra organismelor acvatice pe parcursul unor expuneri determinate în raport cu ciclul de viață al organismelor respective.

[...]”

- 10 Această anexă prevede la punctul 4.1.3, intitulat „Criterii de clasificare a amestecurilor”:

„4.1.3.1. Sistemul de clasificare a amestecurilor cuprinde toate categoriile de clasificare care sunt utilizate pentru substanțe, respectiv categoria 1 de toxicitate acută și categoriile 1-4 de toxicitate cronică. Pentru a utiliza toate datele disponibile în scopul clasificării pericolelor pentru mediul acvatic prezentate de un amestec, se aplică următoarea ipoteză, după caz:

«Componentele relevante» ale unui amestec sunt acele componente clasificate în categoria 1 de toxicitate acută sau categoria 1 de toxicitate cronică și prezente într-o concentrație de cel puțin 0,1 % (greutate/greutate), precum și cele clasificate în categoria 2 de toxicitate cronică, în categoria 3 de toxicitate cronică sau în categoria 4 de toxicitate cronică și prezente într-o concentrație egală cu sau mai mare de 1 % (greutate/greutate), cu excepția cazului în care se poate presupune [ca în cazul componentelor foarte toxice) (a se vedea 4.1.3.5.5.5)] că un component prezent într-o concentrație mai mică poate fi totuși relevant pentru clasificarea amestecului în ceea ce privește pericolele pentru mediul acvatic. În general, pentru substanțele clasificate în

categoria 1 de toxicitate acută sau 1 de toxicitate cronică, concentrația care trebuie luată în considerare este $(0,1/M)$ %. (Pentru explicații privind factorul M, a se vedea secțiunea 4.1.3.5.5.5.)

4.1.3.2. Clasificarea pericolelor pentru mediul acvatic se face secvențial și depinde de tipul de informații disponibile pentru un anumit amestec și componentele acestuia. Figura 4.1.2 ilustrează procesul care trebuie urmat.

Elementele abordării secvențiale includ:

- clasificarea pe baza amestecurilor testate;
- clasificarea pe baza principiilor de corelare;
- metoda «însurării componentelor clasificați» și/sau aplicarea unei «formule de aditivitate».

11 Anexa menționată prevede la punctul 4.1.3.5.5, intitulat „Metoda însurării componentelor”:

„[...]”

4.1.3.5.5.1.1. În cazul categoriilor 1-3 de toxicitate cronică, criteriile de toxicitate diferă printr-un factor de 10 de la o categorie la alta. Substanțele clasificate într-un spectru de toxicitate ridicată contribuie, prin urmare, la clasificarea unui amestec într-un spectru mai scăzut. Prin urmare, calcularea acestor categorii de clasificare trebuie să țină seama de contribuția oricărei substanțe clasificate în categoria 1, 2 sau 3 de toxicitate cronică.

4.1.3.5.5.1.2. Atunci când un amestec conține componente clasificate ca aparținând categoriei de toxicitate acută 1 sau cronică 1, trebuie să se aibă în vedere că aceste componente, atunci când prezintă o toxicitate acută sub 1 mg/l și/sau toxicitate cronică sub 0,1 mg/l (dacă nu sunt rapid degradabile) și 0,01 mg/l (dacă sunt rapid degradabile), contribuie la toxicitatea amestecului chiar și la o concentrație redusă. Ingredientele active din pesticide, dar și alte substanțe, precum compușii organometalici, au frecvent o astfel de toxicitate acvatică ridicată. În aceste condiții, aplicarea limitelor de concentrație generice normale conduce la o «subclasificare» a amestecului. Prin urmare, se vor aplica factori multiplicatori pentru a reprezenta componentele foarte toxice, astfel cum se arată la secțiunea 4.1.3.5.5.5.”

12 Aceași anexă la punctul 4.1.3.5.5.3 din aceasta, intitulat „Clasificarea pentru categoria 1 de toxicitate acută”, are următorul cuprins:

„4.1.3.5.5.3.1. În primul rând sunt luate în considerare toate componentele clasificate în categoria 1 de toxicitate acută. Dacă suma concentrațiilor acestor componente (în %) înmulțită cu factorii M corespunzători este mai mare de 25 %, întregul amestec este clasificat ca aparținând categoriei 1 de toxicitate acută.

[...]”

- 13 Anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008 prevede la punctul 4.1.3.5.5.4, intitulat „Clasificarea în categoriile 1, 2, 3 și 4 de toxicitate cronică”:

„4.1.3.5.5.4.1. În primul rând sunt luate în considerare toate componentele clasificate în categoria 1 de toxicitate cronică. Dacă suma acestor componente (în %) multiplicată cu factorii M corespunzători este egală cu sau mai mare de 25, atunci amestecul se clasifică în categoria 1 de toxicitate cronică. Dacă rezultatul calculului este o clasificare a amestecului în categoria 1 de toxicitate cronică, procedura de clasificare este finalizată.”

- 14 Această anexă prevede la punctul 4.1.3.5.5.5, intitulat „Amestecuri de componente foarte toxice”:

„4.1.3.5.5.5.1. Componentele din categoria 1 de toxicitate acută și 1 de toxicitate cronică sub 1 mg/l și/sau toxicități cronice sub 0,1 mg/l (dacă nu sunt rapid degradabile) și 0,01 mg/l (dacă sunt rapid degradabile) contribuie la toxicitatea amestecului chiar și la o concentrație redusă și, în mod normal, au o pondere ridicată în aplicarea metodei de însumare a clasificărilor. Atunci când un amestec conține componente clasificate în categoria 1 de toxicitate acută sau cronică, se aplică una dintre cele de mai jos:

- abordarea secvențială descrisă [la punctele] 4.1.3.5.5.3 și 4.1.3.5.5.4, care utilizează o sumă ponderată prin multiplicarea cu un factor a concentrațiilor componentelor din categoria 1 de toxicitate acută și categoria 1 de toxicitate cronică în locul simplei adunări a procentelor. Aceasta înseamnă că concentrația de toxicitate acută de categoria 1 din coloana din stânga a tabelului 4.1.1 și concentrația de toxicitate cronică de categoria 1 din coloana din stânga a tabelului 4.1.2 sunt multiplicare cu un factor M corespunzător. Factorii multiplicatori care urmează a fi aplicați acestor componente sunt definiți utilizându-se valoarea toxicității, după cum se rezumă în tabelul 4.1.3 de mai jos. Prin urmare, pentru clasificarea unui amestec care conține componente din categoria 1 de toxicitate acută/cronică, clasificatorul trebuie să fie informat în legătură cu valoarea factorului multiplicator pentru a aplica metoda însumării;

[...]”

Istoricul cauzei și hotărârile atacate

- 15 SGL Carbon (cauza C-65/21 P) este societatea-mamă a unui grup de societăți care fabrică produse din carbon și grafit, pentru care smoala de gudron de huiță la temperatură înaltă (denumită în continuare „CTPHT”) este una dintre materiile prime. Química del Nalón (cauza C-73/21 P), Deza (cauza C-74/21 P) și Bilbaína de Alquitrans (cauza C-75/21 P) sunt producători ai acestei substanțe.

16 Istoricul cauzei a fost descris în termenii următori la punctele 16-23 din hotărârile atacate:

„16 [CTPHT] este, conform descrierii sale din tabelele 3.1 și 3.2 din anexa VI la Regulamentul nr. 1272/2008, reziduul de la distilarea gudronului de huilă la temperatură înaltă, un solid negru cu un punct de înmuiere aproximativ cuprins între 30 °C și 180 °C, compus în principal dintr-un amestec complex de cel puțin trei hidrocarburi aromatice cu nuclee condensate. [...] CTPHT este utilizat în principal pentru a produce lianți pentru electrozi pentru industria aluminiului și industria siderurgică.

17 În luna septembrie a anului 2010, Regatul Țărilor de Jos a depus la ECHA un dosar, în conformitate cu articolul 37 din Regulamentul nr. 1272/2008, în care propunea ca CTPHT să fie clasificată drept cancerigenă 1A (H350), mutagenă 1B (H340), toxică pentru reproducere 1B (H360FD) și substanță cu toxicitate acvatică acută de categoria 1 (H400) și cu toxicitate acvatică cronică de categoria 1 (H410).

18 După ce a primit observații cu privire la dosarul în cauză cu ocazia unei consultări publice, ECHA a trimis acest dosar către CER.

19 La 21 noiembrie 2011, CER a adoptat un aviz cu privire la CTPHT, confirmând prin consens propunerea prezentată de Regatul Țărilor de Jos. Acest aviz era însoțit de un document de informare care conține analiza detaliată a CER [...] și de un document care conține răspunsurile Regatului Țărilor de Jos la observațiile prezentate cu privire la dosarul întocmit de acest stat membru.

20 În ceea ce privește clasificarea CTPHT printre substanțele cu toxicitate acvatică, CER a indicat în avizul său, astfel cum a propus Regatul Țărilor de Jos în dosarul său înaintat la ECHA, că aceasta nu s-ar putea baza pe datele rezultate din studii care utilizează abordarea «*Water-Accommodated Fraction*» (abordarea fracției adaptate la apă). CER a motivat această considerație indicând, pe de o parte, că aceste date au fost obținute în absența radiațiilor ultraviolete (UV), în timp ce anumite componente hidrocarburi aromatice policiclice (denumite în continuare „HAP”) ale CTPHT ar fi fototoxice, și, pe de altă parte, că studiile în cauză au fost efectuate numai cu o singură sarcină. Astfel cum a propus Regatul Țărilor de Jos în dosarul său înaintat la ECHA, CER a considerat, prin urmare, că clasificarea acestei substanțe ar trebui să se bazeze pe o abordare diferită, constând în considerarea CTPHT drept un amestec. Conform acestei abordări, cei 16 constituenți HAP ai CTPHT, care au fost identificați ca substanțe prioritare de către Environmental Protection Agency [Agenția pentru Protecția Mediului din Statele Unite (EPA)] și pentru care a fost disponibilă o cantitate suficientă de date referitoare la efecte și expunere, au fost analizați separat în funcție de efectele lor toxice acvatice. Prin aplicarea metodei menționate la punctul 4.1.3.5.5 din anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008, care a constat în calcularea sumei rezultatelor obținute prin atribuirea unor [factori M] diferitelor HAP pentru a da mai multă greutate componentelor extrem de toxice ale CTPHT (denumită în continuare «metoda însumării»), această analiză a arătat, conform avizului CER, că CTPHT ar trebui clasificată printre substanțele cu toxicitate acvatică acută de categoria 1 (H400) și cu toxicitate acvatică cronică de categoria 1 (H410).

21 La 2 octombrie 2013, pe baza avizului CEC, Comisia Europeană a adoptat regulamentul [în litigiu]. În temeiul articolului 1 alineatul (2) litera (a) punctul (i) și litera (b) punctul (i) din regulamentul [în litigiu] coroborat cu anexele II și IV la același regulament, CTPHT a fost clasificată printre substanțele cancerigene din categoria 1A (H350), mutagene din categoria

1B (H340), toxice pentru reproducere din categoria 1B (H360FD), cu toxicitate acvatică acută de categoria 1 (H400) și cu toxicitate acvatică cronică de categoria 1 (H410). În temeiul articolului 3 alineatul (3) din [regulamentul în litigiu], această clasificare s-a aplicat începând de la 1 aprilie 2016. Potrivit considerentului (5) al regulamentului [în litigiu], era prevăzută o perioadă mai îndelungată cu privire la CTPHT înainte ca aplicarea clasificării armonizate să devină obligatorie, pentru a permite operatorilor să se conformeze obligațiilor care reprezintă o consecință a noilor clasificări armonizate pentru substanțele clasificate ca fiind foarte toxice pentru organismele acvatice, putând provoca efecte adverse pe termen lung în mediul acvatic, și în special dispozițiilor articolului 3 și ale anexei III la Directiva 2008/68/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 septembrie 2008 privind transportul interior de mărfuri periculoase (JO 2008, L 260, p. 13).

22 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 20 decembrie 2013 și înregistrată sub numărul T-689/13, [reclamantele și mai multe alte societăți au] introdus o acțiune în anularea parțială a [regulamentului în litigiu] în măsura în care a clasificat CTPHT printre substanțele cu toxicitate acvatică acută de categoria 1 (H400) și cu toxicitate acvatică cronică de categoria 1 (H410).

23 Prin Hotărârea din 7 octombrie 2015, Bilbaína de Alquitranes și alții/Comisia (T-689/13, nepublicată, EU:T:2015:767), Tribunalul a anulat [regulamentul în litigiu] în măsura în care a clasificat CTPHT printre substanțele cu toxicitate acvatică acută (H400) de categoria 1 și cu toxicitate acvatică cronică de categoria 1 (H410).”

17 Prin act depus la grefa Curții la 17 decembrie 2015, Comisia a formulat recurs împotriva Hotărârii din 7 octombrie 2015, Bilbaína de Alquitranes și alții/Comisia (T-689/13, nepublicată, EU:T:2015:767).

18 Prin Hotărârea din 22 noiembrie 2017, Comisia/Bilbaína de Alquitranes și alții (C-691/15 P, EU:C:2017:882), Curtea a respins recursul Comisiei.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârile atacate

19 Prin cererile introductive depuse la grefa Tribunalului la 23 octombrie 2018, reclamantele și alte două societăți au introdus fiecare câte o acțiune în despăgubire având ca obiect repararea prejudiciului pe care acestea considerau că l-au suferit ca urmare a clasificării nelegale, prin regulamentul în litigiu, a CTPHT printre substanțele cu toxicitate acvatică acută de categoria 1 (H400) și cu toxicitate acvatică cronică de categoria 1 (H410).

20 Acestea susțineau, pe de o parte, că caracterul ilegal al acestei clasificări, astfel cum a fost constatat prin Hotărârea Tribunalului din 7 octombrie 2015, Bilbaína de Alquitranes și alții/Comisia (T-689/13, nepublicată, EU:T:2015:767), confirmată prin Hotărârea Curții din 22 noiembrie 2017, Comisia/Bilbaína de Alquitranes și alții (C-691/15 P, EU:C:2017:882), constituie o încălcare suficient de gravă a unei norme de drept care are ca obiect conferirea de drepturi particularilor. Acestea susțin, pe de altă parte, că această nelegalitate cauzase un prejudiciu financiar în cuantum total de 1 022 172 de euro și care însuma mai multe costuri: în primul rând, costurile determinate de adaptarea ambalajului, precum și de modalitățile de transport astfel cum ar rezulta din regulamentele standard ale Organizației Națiunilor Unite pentru transportul mărfurilor periculoase, și anume în special Acordul european privind transportul internațional rutier de mărfuri periculoase, Regulamentul privind transportul internațional feroviar de

mărfuri periculoase și Codul maritim internațional al mărfurilor periculoase; în al doilea rând, costurile suplimentare, generate de clasificarea prevăzută de regulamentul în litigiu, pentru a actualiza fișele cu date de securitate în conformitate cu Regulamentul nr. 1907/2006; în al treilea rând, costurile determinate de asigurarea conformității cu Directiva 2012/18/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 iulie 2012 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, de modificare și ulterior de abrogare a Directivei 96/82/CE a Consiliului (JO 2012, L 197, p. 1), pe care clasificarea nelegală a CTPHT ar fi făcut-o aplicabilă în privința acestora.

- 21 Prin șase hotărâri pronunțate la 16 decembrie 2020, printre care hotărârile atacate, Tribunalul a respins în termeni identici aceste acțiuni în despăgubire, pentru motivul că prima condiție de angajare a răspunderii extracontractuale a Uniunii, și anume existența unei încălcări suficient de grave a unei norme de drept care are ca obiect conferirea de drepturi particularilor, nu era îndeplinită.

Procedura în fața Curții și concluziile părților

- 22 Prin Decizia din 19 octombrie 2021, cauzele C-65/21 P și C-73/21 P-C-75/21 P au fost conexe pentru buna desfășurare a procedurii orale și în vederea pronunțării hotărârii.
- 23 Prin recursurile formulate, prezentate în termeni identici, recurentele solicită Curții:
- anularea hotărârilor atacate;
 - trimiterea cauzelor spre rejudecare Tribunalului, și
 - soluționarea odată cu fondul a cererii privind cheltuielile de judecată aferente prezentei proceduri, Tribunalul fiind obligat să se pronunțe cu privire la acest aspect atunci când va fi procedat la noua examinare a cauzei.
- 24 Comisia, Regatul Spaniei și ECHA solicită Curții:
- respingerea recursurilor, și
 - obligarea recurentelor la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

- 25 În susținerea recursului, recurentele invocă șase motive.

Cu privire la primul motiv

Argumentele părților

- 26 Recurentele susțin că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept la punctul 71 din prima hotărâre atacată, la punctul 72 din a doua hotărâre atacată, la punctul 69 din a treia hotărâre atacată și la punctul 72 din a patra hotărâre atacată, respingând ca inadmisibil motivul întemeiat pe

încălcarea de către Comisie a obligației sale de diligență pentru motivul că acest motiv nu fusese invocat în mod specific și autonom în cererile de sesizare. Tribunalul ar fi apreciat în mod greșit că trebuia să se facă distincție între acest motiv și motivul potrivit căruia Comisia a săvârșit o eroare vădită de apreciere omițând să ia în considerare un element pertinent în scopul clasificării CTPHT. După ce au invocat în cererile lor introductive eroarea vădită de apreciere a Comisiei, reclamantele nu ar fi avut nevoie să invoce în plus motivul întemeiat pe o încălcare de către Comisie a obligației sale de diligență.

- 27 Comisia, susținută de ECHA, și guvernul spaniol contestă această argumentație și consideră că primul motiv trebuie înlăturat.

Aprecierea Curții

- 28 La punctele din hotărârile atacate menționate la punctul 26 din prezenta hotărâre, Tribunalul a declarat inadmisibil motivul întemeiat pe încălcarea de către Comisie a obligației sale de diligență pentru motivul că reclamantele nu invocaseră această încălcare în mod specific și autonom în cererile lor de sesizare, ci numai în memoriile lor în replică, și că acest motiv nu putea fi considerat nici o dezvoltare a unui motiv deja cuprins în aceste cereri introductive.
- 29 Recurente susțin în esență că motivul întemeiat pe încălcarea obligației de diligență nu este distinct de cel întemeiat pe eroarea vădită de apreciere pe care o invocaseră în cererile lor introductive, constituind doar o dezvoltare a acestuia.
- 30 Obligația de diligență, care este inerentă principiului bunei administrări și se aplică, în general, activității administrației Uniunii în relațiile sale cu publicul, îi impune acesteia să acționeze cu atenție și cu prudență [Hotărârea din 16 decembrie 2008, Masdar (UK)/Comisia, C-47/07 P, EU:C:2008:726, punctele 92 și 93, și Hotărârea din 4 aprilie 2017, Ombudsmanul/Staelen, C-337/15 P, EU:C:2017:256, punctul 34].
- 31 Aceasta revine instituțiilor Uniunii în exercitarea puterii lor de apreciere. Astfel, atunci când o parte invocă săvârșirea de către instituția competentă a unei erori vădite de apreciere, instanța Uniunii Europene trebuie să verifice dacă această instituție a examinat atent și imparțial toate elementele relevante ale cauzei (Hotărârea din 18 iulie 2007, Industrias Químicas del Vallés/Comisia, C-326/05 P, EU:C:2007:443, punctul 77, și Hotărârea din 22 noiembrie 2017, Comisia/Bilbaína de Alquitranes și alții, C-691/15 P, EU:C:2017:882, punctul 35).
- 32 Din această jurisprudență a Curții rezultă că motivul întemeiat pe încălcarea obligației de diligență coincide frecvent cu cel întemeiat pe eroarea vădită de apreciere. Desigur, luarea în considerare cu atenție și cu imparțialitate a tuturor elementelor relevante ale speței nu este suficientă, în sine, să împiedice instituția în cauză să săvârșescă o eroare vădită de apreciere. Cu toate acestea, încălcarea de către această instituție a obligației sale de diligență este cauza cea mai obișnuită a acesteia.
- 33 Aceasta este în special situația erorii vădite de apreciere săvârșite în speță de Comisie prin clasificarea CTPHT printre substanțele cu toxicitate acvatică acută de categoria 1 (H400) și cu toxicitate acvatică cronică de categoria 1 (H410) pe baza constituentilor, constatată de Tribunal la punctul 30 din Hotărârea din 7 octombrie 2015, Bilbaína de Alquitranes și alții/Comisia (T-689/13, nepublicată, EU:T:2015:767), pentru motivul că Comisia „nu și-a îndeplinit obligația

de a lua în considerare toate elementele și toate împrejurările relevante”. La punctul 55 din Hotărârea din 22 noiembrie 2017, Comisia/Bilbaína de Alquitranes și alții (C-691/15 P, EU:C:2017:882, punctul 55), Curtea a confirmat această constatare a Tribunalului.

- 34 Or, din cuprinsul punctelor 55, 46, 46 și, respectiv, 45 din cererile de sesizare ale SGL Carbon, Química del Nalón, Deza și Bilbaína de Alquitranes reiese că acestea din urmă reproșau Comisiei săvârșirea unei erori vădite de apreciere. Această eroare constituie de altfel însuși temeiul cererilor lor de despăgubire, astfel cum a amintit Tribunalul la punctul 61 din prima hotărâre atacată, la punctul 62 din a doua hotărâre atacată, la punctul 59 din a treia hotărâre atacată și la punctul 62 din a patra hotărâre atacată.
- 35 În consecință, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin respingerea ca inadmisibil a motivului întemeiat pe încălcarea obligației de diligență pentru motivul că nu constituia dezvoltarea unui motiv deja cuprins în cererile de sesizare, ci un motiv autonom invocat tardiv.
- 36 Cu toate acestea, faptul că motivul întemeiat pe încălcarea obligației de diligență a fost considerat în mod eronat autonom și respins în consecință ca tardiv nu a avut incidență asupra examinării acțiunii în primă instanță, din moment ce acest argument se confundă, după cum reiese din cuprinsul punctelor 32 și 33 din prezenta hotărâre, cu cel întemeiat pe eroarea vădită de apreciere, care a fost invocat în cererile de sesizare, astfel cum rezultă din cuprinsul punctului 34 din prezenta hotărâre și care a fost examinat și înlăturat de Tribunal. În plus și în orice caz, la ultima teză a punctului 114 din prima hotărâre atacată, a punctului 115 din a doua hotărâre atacată, a punctului 112 din a treia hotărâre atacată și a punctului 115 din a patra hotărâre atacată, Tribunalul a răspuns pe fond la motivul întemeiat pe încălcarea obligației de diligență, chiar dacă cu titlu suplimentar, considerând că această încălcare nu era suficient de gravă pentru a angaja răspunderea Uniunii.
- 37 Prin urmare, primul motiv trebuie respins ca inoperant.

Cu privire la al patrulea motiv

Argumentele părților

- 38 Prin intermediul celui de al patrulea motiv al recursurilor formulate, care trebuie examinat în urma primului motiv, având în vedere că invocă, precum acesta din urmă, o pretinsă încălcare a obligației de diligență, recurențele susțin că Tribunalul a aplicat în mod greșit criteriul prudenței și al diligenței. În susținerea acestui motiv, recurențele citează punctele 104 și 105 din prima hotărâre atacată, punctele 105 și 106 din a doua hotărâre atacată, punctele 102 și 103 din a treia hotărâre atacată și punctele 105 și 106 din a patra hotărâre atacată.
- 39 Prin intermediul primului aspect al acestui motiv, ele reproșează Tribunalului că a cercetat, întemeindu-se pe avizul CER, dacă solubilitatea era menționată în mod expres în Regulamentul nr. 1272/2008 ca fiind unul dintre elementele relevante, în loc să examineze dacă Comisia respectase principiul de drept constant care impune ca toate elementele relevante să fie luate în considerare. Argumentația Tribunalului ar fi, în consecință, lipsită de relevanță din punctul de vedere al conținutului cererilor lor.

- 40 Prin intermediul celui de al doilea aspect al acestui motiv, recurențele apreciază că Tribunalul nu ar fi trebuit să țină seama numai de avizul CER pentru a aprecia dacă Comisia acționase cu prudență și cu diligență, având în vedere că acest comitet nu este ținut el însuși de o obligație de prudență și de diligență.
- 41 Comisia, susținută de ECHA, și guvernul spaniol contestă temeinicia acestui motiv.

Aprecierea Curții

- 42 Prin intermediul primului aspect al celui de al patrulea motiv, recurențele susțin în esență că Tribunalul s-a înșelat atunci când a considerat că nelegalitatea săvârșită de Comisie constase într-o încălcare a Regulamentului nr. 1272/2008, în condițiile în care această nelegalitate constă, astfel cum acestea expuseseră în cererile lor de sesizare, într-o neluare în considerare a tuturor elementelor pertinente, cu alte cuvinte într-o încălcare a obligației de diligență.
- 43 Așa cum a amintit Tribunalul în hotărârile atacate, angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii este subordonată îndeplinirii unui ansamblu de condiții, și anume existența unei încălcări suficient de grave a unei norme de drept al cărei obiect este conferirea de drepturi particularilor, caracterul real al prejudiciului și existența unei legături de cauzalitate între încălcarea obligației care revine autorului actului și prejudiciul suferit de părțile vătămate (Hotărârea din 10 septembrie 2019, HTTS/Consiliul, C-123/18 P, EU:C:2019:694, punctul 32 și jurisprudența citată).
- 44 În ceea ce privește prima dintre aceste condiții, Tribunalul a considerat, la punctul 61 din prima hotărâre atacată, la punctul 62 din a doua hotărâre atacată, la punctul 59 din a treia hotărâre atacată și, respectiv, la punctul 62 din a patra hotărâre atacată, „că norma încălcată, astfel cum au constatat Tribunalul și ulterior Curtea în hotărârile acestora, se regăsește la punctul 4.1.3.5.5 din anexa I la regulamentul menționat și că este vorba despre metoda însumării”.
- 45 Este necesar să se arate că această metodă de clasificare a amestecurilor periculoase pentru mediul acvatic constă în calcularea sumei concentrațiilor constituenților care se încadrează în categoriile de toxicitate acută sau cronică, ponderate, fiecare, cu factorul M care corespunde profilului lor de toxicitate. Astfel cum a subliniat Curtea la punctul 51 din Hotărârea din 22 noiembrie 2017, Comisia/Bilbaína de Alquitranes și alții (C-691/15 P, EU:C:2017:882), metoda menționată se bazează pe ipoteza potrivit căreia constituenții luați în considerare sunt 100 % solubili. Or, constituenții CTPHT sunt eliberați din această substanță numai într-o măsură limitată și respectiva substanță este foarte stabilă, după cum a considerat în mod întemeiat Tribunalul la punctul 32 din Hotărârea din 7 octombrie 2015, Bilbaína de Alquitranes și alții/Comisia (T-689/13, nepublicată, EU:T:2015:767).
- 46 Din această constatare, Tribunalul deduce, la punctul 30 din această din urmă hotărâre, nu că Comisia a încălcat metoda însumării, ci că aceasta a săvârșit o eroare vădită de apreciere la aplicarea acestei metode pentru calcularea toxicității acvatice a CTPHT. La punctele 49-55 din Hotărârea din 22 noiembrie 2017, Comisia/Bilbaína de Alquitranes și alții (C-691/15 P, EU:C:2017:882), Curtea a considerat că această apreciere a Tribunalului nu era viciată de nicio eroare de drept.
- 47 În această privință, trebuie amintit că răspunderea extracontractuală a Uniunii poate fi angajată fără a fi încălcată o anumită normă de drept. Astfel, dintr-o jurisprudență constantă a Curții reiese că această răspundere poate fi de asemenea angajată atunci când o instituție a Uniunii

aplică o anumită normă de drept având ca obiect să confere drepturi particularilor prin nerespectarea vădită și gravă de către această instituție a limitelor impuse puterii sale de apreciere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 martie 1996, Brasserie du pêcheur și Factortame, C-46/93 și C-48/93, EU:C:1996:79, punctul 55, Hotărârea din 4 iulie 2000, Bergaderm și Goupil/Comisia, C-352/98 P, EU:C:2000:361, punctul 43, precum și Hotărârea din 30 mai 2017, Safa Nicu Sepahan/Consiliul, C-45/15 P, EU:C:2017:402, punctul 30).

- 48 În speță, constatarea făcută de Tribunal la punctele din hotărârile atacate citate la punctul 44 din prezenta hotărâre, potrivit căreia Comisia a încălcat metoda însumării, pare să nu respecte nici conținutul Hotărârii Tribunalului din 7 octombrie 2015, Bilbaína de Alquitranes și alții/Comisia (T-689/13, nepublicată, EU:T:2015:767), nici pe cel al Hotărârii Curții din 22 noiembrie 2017, Comisia/Bilbaína de Alquitranes și alții (C-691/15 P, EU:C:2017:882).
- 49 Cu toate acestea, din lectura hotărârilor atacate în ansamblul lor reiese că caracterizarea nelegalității săvârșite de Comisie ca o încălcare a regulii metodei însumării nu corespunde poziției finale adoptate de Tribunal în hotărârile menționate.
- 50 În această privință, trebuie să se observe că Tribunalul a declarat, la punctul 89 din prima hotărâre atacată, la punctul 90 din a doua hotărâre atacată, la punctul 87 din a treia hotărâre atacată și la punctul 90 din a patra hotărâre atacată, că dorește să examineze dacă „neîndeplinirea obligației de către Comisie” era suficient de gravă în lumina considerațiilor care determinaseră Tribunalul, în Hotărârea din 7 octombrie 2015, Bilbaína de Alquitranes și alții/Comisia (T-689/13, nepublicată, EU:T:2015:767), și ulterior Curtea, în Hotărârea din 22 noiembrie 2017, Comisia/Bilbaína de Alquitranes și alții (C-691/15 P, EU:C:2017:882), să constate că Comisia săvârșise o eroare vădită de apreciere în clasificarea CTPHT. De altfel, în cadrul acestei examinări, Tribunalul a amintit, la punctul 100 din prima hotărâre atacată, la punctul 101 din a doua hotărâre atacată, la punctul 98 din a treia hotărâre atacată și la punctul 101 din a patra hotărâre atacată, că, potrivit conținutului hotărârilor de anulare, Comisia a săvârșit o eroare vădită de apreciere „la aplicarea metodei însumării”.
- 51 În aceste condiții, deși a menționat în anumite puncte din hotărârile atacate încălcarea regulii metodei însumării, Tribunalul a intenționat, în realitate, să se refere la aplicarea greșită a acesteia de către Comisie.
- 52 În consecință, astfel cum a arătat și domnul avocat general la punctul 62 din concluzii, Tribunalul nu a repus în discuție constatările efectuate în hotărârile de anulare potrivit cărora nelegalitatea actului în litigiu se datora erorii vădite de apreciere a Comisiei care consta în neluarea în considerare a tuturor elementelor și împrejurărilor relevante în clasificarea CTPHT.
- 53 În această privință, este necesar să se arate că, în mod contrar față de ceea ce susțin recurentele în cadrul primului aspect al celui de al patrulea motiv, examinarea, la punctele contestate din hotărârile atacate, a aspectului dacă solubilitatea era menționată în mod expres în Regulamentul nr. 1272/2008 se dovedește a fi pertinentă pentru a aprecia dacă eroarea comisă de Comisie, care a fost constatată de Tribunal și apoi de Curte, avea un caracter intenționat sau nescuzabil.
- 54 Prin urmare, primul aspect al celui de al patrulea motiv trebuie respins.
- 55 Prin intermediul celui de al doilea aspect al aceluiași motiv, îndreptat împotriva punctelor 104 și 105 din prima hotărâre atacată, a punctelor 105 și 106 din a doua hotărâre atacată, a punctelor 102 și 103 din a treia hotărâre atacată, precum și a punctelor 105 și 106 din a patra hotărâre

atacată, recurentele reproșează Tribunalului că s-a referit numai la avizul CER pentru a concluziona că Comisia acționase astfel cum ar fi făcut o administrație normal de prudentă și de diligentă, neluând în considerare faptul că acest comitet nu avea o obligație de prudentă și de diligentă.

- 56 Mai întâi trebuie să se sublinieze, pe de o parte, că, pentru a aprecia gravitatea erorii de apreciere săvârșite de Comisie la clasificarea CTPHT, Tribunalul a analizat, la punctele 88-108 din prima hotărâre atacată, la punctele 89-109 din a doua hotărâre atacată, la punctele 86-106 din a treia hotărâre atacată și la punctele 89-109 din a patra hotărâre atacată, alte elemente decât raportul CER, abordat în mod specific la punctele din hotărârile atacate vizate la punctul precedent. În consecință, nu se poate susține că Tribunalul s-a întemeiat exclusiv pe avizul CER pentru a concluziona că Comisia a acționat așa cum ar fi făcut o administrație normal de prudentă și de diligentă.
- 57 Pe de altă parte, trebuie să se constate că Tribunalul nu a enunțat, la punctele din hotărârile atacate vizate la punctul 56 din prezenta hotărâre, că o obligație de prudentă și de diligentă revenea CER. În consecință, deși recurentele au reproșat Tribunalului că a considerat că Comisia se putea baza pe avizul CER și să transfere acestuia obligația sa de prudentă și de diligentă, această afirmație nu își găsește niciun sprijin în aceste puncte.
- 58 Din cele de mai sus rezultă că al doilea aspect al celui de al patrulea motiv trebuie respins ca nefondat.
- 59 Prin urmare, al patrulea motiv al recursurilor trebuie respins în totalitate.

Cu privire la al doilea motiv

Argumentele părților

- 60 Recurentele susțin că, la punctul 98 din prima hotărâre atacată, la punctul 99 din a doua hotărâre atacată, la punctul 96 din a treia hotărâre atacată și la punctul 99 din a patra hotărâre atacată, Tribunalul ar fi concluzionat că punctul 4.1.3.5.5 din anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008 nu putea fi considerat, la data adoptării regulamentului în litigiu, o normă clară în ceea ce privește marja de apreciere de care dispune Comisia în aplicarea metodei însumării. Or, potrivit acestor părți, această concluzie se întemeiază pe o înțelegere eronată a argumentației lor. Acestea ar fi susținut, în cererile de sesizare, că Comisia nu luase în considerare un element pertinent, și anume solubilitatea CTPHT, deși, potrivit unei jurisprudențe consacrate, Comisia ar fi trebuit să țină cont de toate elementele pertinente, precum solubilitatea. Astfel, răspunzând la întrebarea dacă dispoziția în cauză era o normă clară, Tribunalul s-ar fi concentrat pe un argument pe care recurentele nu îl invocaseră.
- 61 În continuare, Tribunalul ar fi constatat că dispoziția menționată nu menționa în mod expres că solubilitatea unei substanțe specifice trebuia luată în considerare. Potrivit recurentelor, lipsa unei mențiuni exprese a unui punct în textul unui act al Uniunii nu poate exonera Comisia de obligația de a lua în considerare toate elementele relevante. Tribunalul ar fi ignorat principiul general de drept potrivit căruia, independent de litera textului, trebuie luate în considerare toate elementele pertinente.

- 62 În plus, potrivit recurentelor, dificultățile factuale și științifice ridicate de clasificarea substanțelor, astfel cum sunt descrise de Tribunal, nu sunt pertinente în măsura în care, în ceea ce privește în speță evaluarea „toxicității acvatică” a CTPHT, era evident că solubilitatea acestei substanțe trebuia luată în considerare. Prin urmare, observațiile Tribunalului care figurează la punctele 96 și 97 din prima hotărâre atacată, la punctele 97 și 98 din a doua hotărâre atacată, la punctele 94 și 95 din a treia hotărâre atacată și la punctele 97 și 98 din a patra hotărâre atacată nu ar fi relevante ținând seama de jurisprudența clară și bine stabilită, amintită la punctul 35 din Hotărârea Curții din 22 noiembrie 2017, Comisia/Bilbaína de Alquitranes și alții (C-691/15 P, EU:C:2017:882), care impune Comisiei să ia în considerare, în cadrul exercitării puterii sale de apreciere, toate elementele relevante la clasificarea unei substanțe.
- 63 Comisia, susținută de ECHA, și guvernul spaniol contestă această argumentație.

Aprecierea Curții

- 64 Astfel cum s-a amintit la punctul 43 din prezenta hotărâre, nelegalitatea săvârșită de o instituție a Uniunii nu poate angaja răspunderea acesteia din urmă decât cu condiția de a fi suficient de gravă.
- 65 Printre elementele pe care instanța Uniunii le poate lua în considerare pentru a aprecia dacă această condiție este îndeplinită figurează în special în temeiul unei jurisprudențe constante a Curții, gradul de claritate și de precizie a normei încălcate sau greșit aplicate, întinderea marjei de apreciere pe care această normă o lasă autorității Uniunii, precum și caracterul scuzabil sau nescuzabil al unei eventuale erori de drept sau de apreciere (a se vedea în acest sens printre altele Hotărârea din 5 martie 1996, Brasserie du pêcheur și Factortame, C-46/93 și C-48/93, EU:C:1996:79, punctele 55 și 56, Hotărârea din 25 ianuarie 2007, Robins și alții, C-278/05, EU:C:2007:56, punctul 70, precum și Hotărârea din 19 iunie 2014, Specht și alții, C-501/12-C-506/12, C-540/12 și C-541/12, EU:C:2014:2005, punctul 102).
- 66 În consecință, este de competența instanței Uniunii, atunci când trebuie să aprecieze dacă o nelegalitate săvârșită de o instituție poate angaja răspunderea Uniunii, să examineze toate elementele relevante în această privință, cum ar fi elementele menționate mai sus, chiar dacă nu sunt evocate de părți.
- 67 Prin urmare, recurentele nu pot reproșa Tribunalului că s-a pronunțat, la punctele din hotărârile atacate vizate la punctul 60 din prezenta hotărâre, asupra gradului de claritate a metodei însumării, pentru motivul că ele însele nu menționaseră acest element în înscrisurile lor.
- 68 Presupunând că recurentele au intenționat, în plus, să critice pe fond aprecierea Tribunalului cuprinsă la aceleași puncte din hotărârile atacate, potrivit căreia norma care figurează la punctul 4.1.3.5.5 din anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008 este lipsită de claritate, acestea nu au prezentat totuși argumente de natură să pună în discuție această apreciere, întemeiată pe constatarea că modul de redactare a acestei reguli nu menționează că aplicabilitatea sa este susceptibilă să varieze în funcție de solubilitatea amestecului.
- 69 Rezultă din cele ce precedă că al doilea motiv al recursurilor trebuie respins.

Cu privire la al treilea motiv

Argumentele părților

- 70 Recurentele reproșează Tribunalului că a considerat, la punctele 105 și 107 din prima hotărâre atacată, la punctele 106 și 108 din a doua hotărâre atacată, la punctele 103 și 105 din a treia hotărâre atacată, precum și la punctele 106 și 108 din a patra hotărâre atacată, că cadrul juridic aferent speței era complex și că această complexitate putea scuza faptul că Comisia nu a ținut seama de solubilitatea CTPHT în cadrul aplicării metodei însumării.
- 71 Astfel, pentru a limita acordarea cheltuielilor de judecată, Tribunalul ar fi statuat el însuși, la punctul 22 din Ordonanța din 25 septembrie 2019, Bilbaína de Alquitranes și alții/Comisia (T-689/13 DEP, nepublicată, EU:T:2019:698), că aceeași normă de drept era clară. Prin urmare, potrivit recurențelor, întrucât nu a furnizat nici un motiv care să justifice o asemenea divergență, Tribunalul și ar fi motivat insuficient decizia, cu încălcarea articolului 36 și a articolului 53 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.
- 72 Comisia, susținută de ECHA, și guvernul spaniol consideră că acest motiv trebuie respins.

Aprecierea Curții

- 73 Trebuie subliniat de la început că nu există o contradicție între, pe de o parte, constatarea, în hotărârile atacate, a complexității cadrului juridic privind clasificarea CTPHT și, pe de altă parte, argumentația care figurează la punctul 22 din Ordonanța din 25 septembrie 2019, Bilbaína de Alquitranes și alții/Comisia (T-689/13 DEP, nepublicată, EU:T:2019:698), potrivit căreia întrebările ridicate de clasificarea CTPHT în cadrul acțiunii îndreptate împotriva acestei clasificări nu erau atipice și complexe astfel încât să justifice trimiterea examinării acestei acțiuni unui complet de judecată extins.
- 74 În plus, recurentele nu prezintă modul în care divergența pe care o invocă între hotărârile atacate și această ordonanță cu privire la gradul de claritate a metodei însumării ar fi în sine, presupunând că este dovedită, de natură să determine nelegalitatea respectivelor hotărâri.
- 75 În orice caz, potrivit unei jurisprudențe constante, obligația Tribunalului de a-și motiva hotărârile nu se poate în principiu extinde până la impunerea justificării soluției reținute într-o cauză în raport cu cea reținută în altă cauză cu care a fost sesizat, chiar dacă aceasta ar privi aceeași decizie (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2013, Team Relocations și alții/Comisia, C-444/11 P, nepublicată, EU:C:2013:464, punctul 66 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 26 ianuarie 2017, Duravit și alții/Comisia, C-609/13 P, EU:C:2017:46, punctul 90 și jurisprudența citată).
- 76 Din cele de mai sus rezultă că al treilea motiv al recursurilor trebuie respins.

Cu privire la al cincilea motiv

Argumentele părților

- 77 Prin intermediul celui de al cincilea motiv, recurentele critică motivarea insuficientă a punctelor 101 și 112 din prima hotărâre atacată, a punctelor 102 și 113 din a doua hotărâre atacată, a punctelor 99 și 110 din a treia hotărâre atacată, precum și a punctelor 102 și 113 din a patra hotărâre atacată.
- 78 Prin intermediul primului aspect al acestui motiv, recurentele apreciază că Tribunalul nu putea, astfel cum a procedat la punctul 101 din prima hotărâre atacată, la punctul 102 din a doua hotărâre atacată, la punctul 99 din a treia hotărâre atacată și la punctul 102 din a patra hotărâre atacată, să califice abordarea Comisiei ca fiind „riguroasă” și „prudentă”, având în vedere că aceasta era afectată de o eroare vădită de apreciere.
- 79 Prin intermediul celui de al doilea aspect al motivului, recurentele susțin că motivarea punctului 112 din prima hotărâre atacată, a punctului 113 din a doua hotărâre atacată, a punctului 110 din a treia hotărâre atacată și a punctului 113 din a patra hotărâre atacată este afectată de o contradicție, în măsura în care Tribunalul ar fi constatat, pe de o parte, că motivele pentru care CTPHT nu făcuse obiectul unei noi clasificări după ce aceasta fusese cenzurată nu erau cunoscute și, pe de altă parte, că absența unei noi calificări arăta dificultățile aplicării corecte a metodei însumării și, prin urmare, împiedica calificarea erorii Comisiei ca fiind „nescuzabilă”.
- 80 Comisia, susținută de ECHA, și guvernul spaniol consideră că acest motiv nu poate fi admis.

Aprecierea Curții

- 81 Prin intermediul primului aspect al motivului, recurentele reproșează Tribunalului că a considerat, la punctele din hotărârile atacate menționate la punctul 78 din prezenta hotărâre, că Comisia adoptase în speță o abordare riguroasă și prudentă, pentru motivul că „[aplicase] metoda însumării respectând în mod strict redactarea punctului 4.1.3.5.5 [din anexa I la Regulamentul nr. 1272/2008]”, că aceasta „intenționa să acționeze în limitele competențelor sale, ceea ce, ca regulă generală, poate fi considerat ca fiind o abordare prudentă”, și, referindu-se la punctul 75 din Concluziile avocatului general Bobek prezentate în cauza Comisia/Bilbaína de Alquitranes și alții (C-691/15 P, EU:C:2017:646), că „principiul unei „astfel de viziun[i] nu poate fi decât aprecia[t]”.
- 82 Trebuie arătat că această argumentație se întemeiază pe o interpretare eronată a hotărârilor atacate.
- 83 Pe de o parte, contrar celor susținute de recurente, Tribunalul nu a calificat drept „prudentă” abordarea Comisiei în speță, ci numai faptul că o instituție, în general, acționează în limitele competențelor sale. Tribunalul a subliniat mai ales că Comisia a intenționat să acționeze cu respectarea competențelor sale și că, în consecință, eroarea sa de apreciere era lipsită de caracter intenționat sau nescuzabilă.

- 84 Pe de altă parte, Tribunalul nu a omis să amintească, la finalul punctului 101 din prima hotărâre atacată, al punctului 102 din a doua hotărâre atacată, al punctului 99 din a treia hotărâre atacată și al punctului 102 din a patra hotărâre atacată, precum și la începutul punctelor următoare din aceste hotărâri, că în speță abordarea Comisiei se dovedise eronată și că aceasta fusese considerată afectată de o eroare vădită de apreciere de către Tribunal și de către Curte.
- 85 În consecință, critica formulată de recurente în cadrul primului aspect al celui de al cincilea motiv nu este fondată.
- 86 Al doilea aspect al aceluiași motiv privește motivarea presupus contradictorie a punctelor din hotărârile atacate menționate la punctul 79 din prezenta hotărâre, în care Tribunalul a dedus consecințele împrejurării, menționată la punctul 111 din prima hotărâre atacată, la punctul 112 din a doua hotărâre atacată, la punctul 109 din a treia hotărâre atacată și la punctul 112 din a patra hotărâre atacată, potrivit căreia Comisia nu efectuase, la data hotărârilor atacate și în urma Hotărârii Curții din 22 noiembrie 2017, Comisia/Bilbaína de Alquitranes și alții (C-691/15 P, EU:C:2017:882), care a confirmat anularea în parte a regulamentului în litigiu, o nouă clasificare a CTPHT.
- 87 Trebuie să se constate că, astfel cum susțin recurente, motivarea acestor puncte este viciată de contradicție. Astfel, în timp ce Tribunalul admite, în prima teză, că nu poate trage nicio concluzie din lipsa unei noi clasificări a CTPHT după ce precedentă a fost cenzurată, în lipsa cunoașterii motivelor acesteia, el afirmă, în frazele următoare, că această împrejurare „poate ilustra dificultățile legate de aplicarea corectă a metodei însumării” și că „împrejurarea că eroarea săvârșită de Comisie este dificil de corectat, după cum s-a subliniat potențial în prezenta cauză, se opune [...] posibilității ca această eroare să fie calificată drept impardonabilă”.
- 88 Totuși, această contradicție nu poate justifica anularea hotărârilor atacate.
- 89 Astfel, trebuie arătat că Tribunalul a concluzionat în sensul caracterului scuzabil al erorii vădite de apreciere săvârșite de Comisie în urma unei demonstrații care se întinde de la punctul 99 la punctul 113 din prima hotărâre atacată, de la punctul 100 la punctul 114 din a doua hotărâre atacată, de la punctul 97 la punctul 111 din a treia hotărâre atacată și de la punctul 100 la punctul 114 din a patra hotărâre atacată.
- 90 În consecință, punctele din hotărârile atacate menționate la punctul 79 din prezenta hotărâre, criticate în cadrul celui de al doilea aspect al celui de al cincilea motiv, nu privesc decât un aspect accesoriu al motivării dezvoltate de Tribunal în susținerea dispozitivului hotărârilor atacate, care justifică în principal caracterul scuzabil al erorii vădite de apreciere săvârșite de Comisie prin complexitatea operațiunii de clasificare a unei substanțe și dificultatea de a interpreta regula metodei însumării. Or, recursurile nu cuprind nicio argumentație prin care să se stabilească insuficiența acestei motivări în ansamblul său. Rezultă că al doilea aspect al celui de al cincilea motiv nu poate justifica anularea hotărârilor atacate și, prin urmare, trebuie respins.

Cu privire la al șaselea motiv

Argumentele părților

- 91 Recurentele reproșează Tribunalului că a săvârșit o eroare de drept la punctele 106 și 108 din prima hotărâre atacată, la punctele 107 și 109 din a doua hotărâre atacată, la punctele 104 și 106 din a treia hotărâre atacată și la punctele 107 și 109 din a patra hotărâre atacată, considerând că abordarea Comisiei putea fi justificată în temeiul principiului precauției.
- 92 Potrivit recurentelor, aplicarea principiului precauției presupune că subzistă incertitudini cu privire la existența sau la întinderea riscurilor privind sănătatea persoanelor și că pot fi luate măsuri de protecție fără a trebui să se aștepte demonstrarea deplină a caracterului real și grav al acestor riscuri.
- 93 Acest principiu nu ar avea vocația de a se aplica în cadrul clasificării unei substanțe, astfel cum ar reieși din lipsa menționării acestui principiu în Regulamentul nr. 1272/2008. Astfel, principiu menționat nu ar putea fi invocat decât după o evaluare a riscurilor, astfel cum ar fi statuat Curtea în Hotărârea din 1 octombrie 2019, Blaise și alții (C-616/17, EU:C:2019:800). Numai după o evaluare a riscurilor autoritățile competente ar putea invoca principiu precauției pentru a justifica restricții. În schimb, principiu precauției nu poate fi invocat într-o etapă anterioară.
- 94 Comisia, susținută de ECHA, și guvernul spaniol contestă această argumentație.

Aprecierea Curții

- 95 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că, deși articolul 191 alineatul (2) TFUE prevede că politica de mediu se bazează printre altele pe principiu precauției, acest principiu are de asemenea vocație să se aplice în cadrul altor politici ale Uniunii, în special al politicii de protecție a sănătății publice, precum și atunci când instituțiile Uniunii iau, în temeiul politicii agricole comune sau al politicii pieței interne, măsuri de protecție a sănătății umane (Hotărârea din 1 octombrie 2019, Blaise și alții, C-616/17, EU:C:2019:800, punctul 41 și jurisprudența citată).
- 96 Principiu precauției presupune că, în cazul în care persistă anumite incertitudini cu privire la existența sau la întinderea unor riscuri privind sănătatea persoanelor, pot fi luate măsuri de protecție fără a trebui să se aștepte demonstrarea deplină a caracterului real și grav al acestor riscuri. Atunci când se dovedește imposibilă determinarea cu certitudine a existenței sau a întinderii riscului invocat, din cauza naturii neconcludente a rezultatelor studiilor efectuate, dar persistă probabilitatea unui prejudiciu real pentru sănătatea publică în ipoteza realizării riscului, principiu precauției justifică adoptarea unor măsuri restrictive (Hotărârea din 1 octombrie 2019, Blaise și alții, C-616/17, EU:C:2019:800, punctul 43 și jurisprudența citată).
- 97 În consecință, acest principiu își găsește aplicarea în special în cadrul clasificării unei substanțe în temeiul Regulamentului nr. 1272/2008, atunci când evaluarea riscurilor pe care le implică această substanță pentru mediu și pentru sănătatea persoanelor lasă să subziste incertitudini.
- 98 Astfel, în mod întemeiat, la punctele din hotărârile atacate menționate la punctul 91 din prezenta hotărâre, Tribunalul a considerat că „principiu precauției [...] nu poate fi ignorat cu ocazia clasificării substanțelor și amestecurilor chimice”, că același principiu „împuternicește autoritățile competente în caz de incertitudine să ia măsuri adecvate pentru a preveni anumite

riscuri potențiale pentru sănătatea publică, siguranță și mediul înconjurător, fără a trebui să se aștepte demonstrarea deplină a caracterului real și grav al acestor riscuri”, și că clasificarea substanțelor și a amestecurilor urmărește obiectivul de a asigura un nivel ridicat de protecție a mediului, respectând în același timp pe deplin principiul precauției”.

- 99 Pentru aceste motive, Tribunalul consideră, cel puțin implicit, că principiul precauției este aplicabil în speță și ar fi putut justifica clasificarea CTPHT printre substanțele cu toxicitate acvatică acută de categoria 1 (H400) și cu toxicitate acvatică cronică de categoria 1 (H410). Această interpretare a hotărârilor atacate, invocată de recurente, este confirmată, la punctul 105 din prima hotărâre atacată, la punctul 106 din a doua hotărâre atacată, la punctul 103 din a treia hotărâre atacată și la punctul 106 din a patra hotărâre atacată, de menționarea unei „situații de incertitudine cu privire la compoziția exactă a CTPHT”.
- 100 Or, nu reiese nici din Hotărârea Tribunalului din 7 octombrie 2015, *Bilbaína de Alquitranes și alții/Comisia* (T-689/13, nepublicată, EU:T:2015:767), care a constatat eroarea vădită de apreciere cu care Comisia a viciat clasificarea CTPHT, nici din Hotărârea Curții din 22 noiembrie 2017, *Comisia/Bilbaína de Alquitranes și alții* (C-691/15 P, EU:C:2017:882), care a respins recursul împotriva acestei prime hotărâri, că exista o incertitudine cu privire la riscurile de toxicitate acvatică ale CTPHT, astfel încât în mod întemeiat Comisia s-a prevalat de principiul precauției. Din moment ce Tribunalul și Curtea au statuat că evaluarea riscurilor a fost afectată de Comisie de o asemenea eroare, nu se poate afirma că această evaluare eronată lăsa să subziste incertitudini cu privire la întinderea acestor riscuri.
- 101 În consecință, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat că principiul precauției era aplicabil în cadrul clasificării CTPHT, astfel încât eroarea săvârșită în acest context de Comisie nu era de natură să angajeze răspunderea extracontractuală a Uniunii.
- 102 Cu toate acestea, reiese din hotărârile atacate, în special din cuprinsul punctului 106 din prima hotărâre atacată, al punctului 107 din a doua hotărâre atacată, al punctului 104 din a treia hotărâre atacată și al punctului 107 din a patra hotărâre atacată, că numai cu titlu suplimentar Tribunalul a statuat că principiul precauției putea de asemenea să justifice o astfel de clasificare. Astfel, după cum reiese în special din cuprinsul punctului 114 din prima hotărâre atacată, al punctului 115 din a doua hotărâre atacată, al punctului 112 din hotărârea atacată și al punctului 115 din a patra hotărâre atacată, Tribunalul a reținut că eroarea săvârșită de Comisie nu era de natură să angajeze răspunderea extracontractuală a Uniunii în principal în raport cu complexitatea operațiunii de clasificare a unei substanțe și cu dificultatea de a interpreta regula metodei însumării.
- 103 Prin urmare, al șaselea motiv al recursurilor este inoperant și trebuie respins.
- 104 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că recursurile trebuie să fie respinse.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 105 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Potrivit articolului 138 alineatul (1) din același regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

- 106 Articolul 140 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, prevede că statele membre și instituțiile care au intervenit în litigiul vor suporta propriile cheltuieli de judecată.
- 107 Articolul 184 alineatul (4) din Regulamentul de procedură prevede că, în cazul în care un intervenient în primă instanță participă la procedură, Curtea poate decide ca acesta să suporte propriile cheltuieli de judecată.
- 108 Întrucât Comisia a solicitat obligarea recurentelor la plata cheltuielilor de judecată, iar acestea din urmă au căzut în pretenții, se impune ca acestea să fie obligate să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, și pe cele efectuate de Comisie.
- 109 Regatul Spaniei și ECHA, interveniente în primă instanță, suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară și hotărăște:

1) Respinge recursurile.

2) SGL Carbon SE, Química del Nalón SA, Deza a.s. și Bilbaína de Alquitrane SA sunt obligate să suporte, pe lângă propriile lor cheltuieli de judecată, pe cele efectuate de Comisia Europeană.

3) Regatul Spaniei și Agenția Europeană pentru Produse Chimice (ECHA) suportă propriile cheltuieli de judecată.

Semnături